

plâng. Constat. Atâta timp cât mai rezist, îmi continuu drumul acesta de țară pe care am ales să merg. Suport și calomnia, și atacurile la adresa mea sau a familiei mele. Asta despre climat. Nu aștept nimic bun de la nimeni. Deci nici de la această "fata morgana", reforma, în care nu cred. Adevărul e că trăim clipa unui dezastu economic. Nu mai sunt bani pentru nimic, darămite pentru artă... Atunci, se inventează reforma. Cu toate că teatrul, cea mai cameleonică dintre arte, a inventat el însuși tot ce se putea: teatrul privat, teatrul sărac, spațiul gol și toate celelalte, pe scândură sau pe butoaie, în poduri, în pivnițe sau pe stradă, numai ca să supraviețuiască.

Cum toate astea sunt vechi de când lumea, se vor descompune și recom-pune mereu în alte soluții. Plus mece-natele, destul de umilitoare, uneori. Când se vor decide să facă reforma, actualii noștri conducători (mă refer la noi, oamenii de teatru) vor face ceea ce nu îndrăznesc încă – vor tăia în came vie și vor îndepărta balastul, adică vor condamna la dezastru, poate la moarte, oameni care – vai de capul lor! – nici nu înțeleg și nici n-au habar să facă altceva. Știm că viața e crudă și dură. Vom spune așadar că e firesc și că nu trebuie să fim sentimentali. Și vom închide ochii la oportuniștii și impostorii care infestază comunitatea noastră, ocupând și funcții de conducere, așadar de decizie. De aceea nu cred în reformă. În reforma teatrelor: Ea ar trebui să înceapă cu o "purificare" etică și a valorilor reale.

Și acum, despre evoluția sau involuția fenomenului teatral românesc. Spuneți că doar personalitățile

crează "momente". Dar când a fost altfel? Cum era media mișcării teatrale la noi pe vremea legendarilor Ciulei, Esrig, Penciulescu, Pintilie? Și cum altfel au fost create nucleele teatrale, în derivă astăzi, decât în jurul unei personalități catalizatoare?

Părerea mea e că această situație ar putea continua și acum. Condiția e ca acest drept să-l dețină personalitățile reale, nu cele contrafăcute. Un fenomen teatral e întoldeauna viu și nu impus. Un teatru e creat de la zero de un regizor cu viziune și talent pedagogic, dublat de un manager-sosie. Directoratele încredințate actorilor, chiar unor mari actori, au fost, cu puține excepții, dezastruoase sau mediocre. Dar am văzut și directori, buni regizori, care au "feștelit-o" rău de tot. Concursurile sunt o formalitate, decizia aparține tot zonei politice.

Dar cum altfel se petrec lucrurile în alte țări cu tradiție teatrală? Nu sunt regizori mai buni decât la noi și nici bani mai mulți. Sunt puține teatre întreținute de stat. În rest, se găsesc soluții, ca și la noi...

Cred că mișcarea teatrală internațională e stagnantă, în derută. Valurile sunt, îndeosebi, politice sau țin de modă: moda chinezească, rusească etc. Ca și în cinematograf. Revoluția teatrală autentică a anilor '70 s-a terminat de mult și a lăsat în urmă destulă suspiciune. Rezistă ceea ce e adevărat, surprinde franchețea. Momentul românesc internațional a fost tot o chestiune de modă, cu nuanță politică. E timpul să ne vedem

foto: Corina Tudose

de treabă. Pur și simplu.

Cătălina Buzoianu

Post scriptum: Referitor la reportajul "O dimineață în teatrele bucureștene" din revista dumneavoastră, menționez că spectacolul meu, **Mutter Courage**, are decorul semnat de Dragoș Buhagiar, nu de Mihai Mădescu. Admițând că sunt un regizor "urechist", care n-a citit nimic nici despre Războiul de treizeci de ani, nici despre Petru cel Mare, datele, anii și chiar anotimpurile se spun înainte de fiecare scenă în **Mutter Courage**, iar în **Petru**, anul este declarat încă de la început. Eu am afirmat, într-o repetiție, că epocile sunt apropiate. Costumele nu sunt rusești, dar nu mai declar nimic, înainte de premieră, decât în prezența avocatului meu.

meu, destul de dar de altfel, este că acele evenimente s-au petrecut în momentul în care o autoritate în domeniu a putut să adune artiștii în jurul unui manifest. Cum a fost, de pildă, cel al lui Liviu Ciulei - retea-tralizarea teatrului - care a izbutit să strângă laolaltă toată floarea teatrului românesc. A însemnat o adevărată revoluție, o răsturnare a conservatorismului în artă, o renunțare la ideile îmbătrânite... Sigur, exista un scop... Părerea mea este că, în momentul acesta, tocmai scopul lipsește. Toată

Horațiu Mălăele:

„Se simte nevoia unei noi mișcări...”

Lucrul cel mai rău care se întâmplă este faptul că nu s-au mai născut, în vremea din urmă, evenimente teatrale. Mă încercă un sentiment epigonic aducându-mi aminte ce spectacole am apucat eu la începutul

carierei; mă gândesc la cele realizate de Liviu Ciulei, David Esrig, Lucian Pintilie, Radu Penciulescu, Andrei Șerban, Vlad Mugar. Erau extraordinare. Mă tot macină întrebarea de ce *atunci* se puteau întâmpla astfel de lucruri, iar *acum* nu... Or, sentimentul

lumea acționează haotic! Lucrurile de care vorbeam se întâmplau prin anii '60. Cum este și firesc, structura a îmbătrânit; sunt 30 de ani la mijloc. Acum se simte nevoia unei noi mișcări pentru că expresionismul și realismul fantastic care se practicau atunci au fost percepute tot mai superficial de către noile generații de regizori. Așa că, în iureșul timpului, s-a tot pierdut câte puțin din fondul problemei. S-a ajuns treptat la un formalism bezmetic care acum acționează în mare forță. Teatrul adevărat există numai la nivelul unor mici accidente, în rest avem parte de enorm de multe eșecuri. Socotesc că trebuie să se renunțe grabnic la acest expresionism cu orice preț. Sunt foarte mulți pictori care abuzează de non-figurativ pentru că nu știu să deseneze altfel. În teatru se întâmplă la fel. După părerea mea, trebuie chemată o autoritate intelectuală care să impună un anumit stil teatral, un curent. Pe urmă, eu socotesc că principalul defect al spectacolelor de azi este faptul că dispare, în mod înspăimântător, emoția, iar fără emoție piere însăși noțiunea de teatru. Poate că o reîntoarcere la matcă,

la mugurii teatrului, la un soi de realism care să-l repună în drepturile lui inițiale ar fi necesară. Abia mai pe urmă să se caute și alte căi. Divorțând, deocamdată, de teatrul constructivist, de cel expresionist... dar întorcându-ne la Cehov și la Stanislavski. Cred că numai așa lucrurile ar putea intra pe un făgaș mai drept și mai adevărat.

Cum credeți că s-ar putea înviora lucrurile?

O alternativă o pot constitui teatrele particulare, însă nu mi dau seama în ce măsură sunt ele în stare să supraviețuiască în condițiile economice actuale.

Atunci ce ar trebui să se întâmple cu teatrele de stat?

Recunosc că eu sunt mai degrabă pentru teatrele "bugetivore", dar structura lor

trebuie să devină mai flexibilă. Trebuie lăsată mai

multă libertate directorilor de teatru pentru a dispune de pușinii bani primiți de la stat. Or, ei sunt dependenți de tot felul de scheme, de grafice...

Asta îngreunează activitatea unei instituții.

Până la urmă
t o t

problemele financiare sunt cele mai grave. Cine investește, cum investește, cât investește, în ce investește? Când se va răspunde la aceste întrebări, probabil că se vor desțeleni multe teritorii. Pentru că în momentul când ai bani, poți avea și actori buni, și regizori buni, și repertoriu bun. Deși nu mă pricep la astfel de treburi, cred că ar trebui să vină niște economiști foarte buni care să regleze lucrurile. Noi - câțiva - ne-am chinuit, acum o vreme, să restructurăm acest sistem obosit; nu am putut. Pe de altă parte, nu cred că trebuie dați afară actorii din teatre, dar nu știu dacă va fi nevoie chiar de toți. Apar tot mai mulți, absolvind felurite școli. În Occident chestiunea este destul de clară. Se știe că într-o țară sunt 20 000 sau 30 000 de actori, dintre care efectiv lucrează numai 5 000, să spunem. Ceilalți fac altceva. În curând, probabil că și la noi va trebui să se întâmple la fel.

Marinela Tepuș

